

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

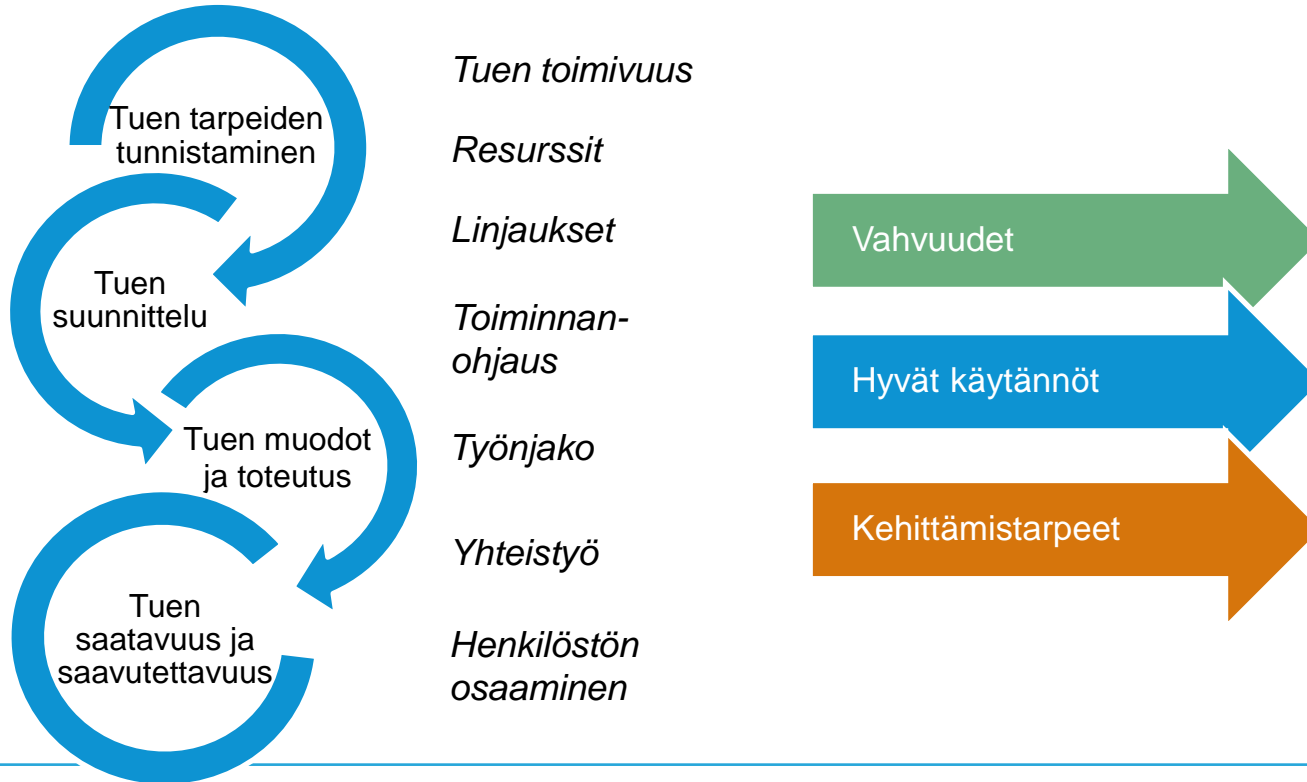
ERITYINEN TUKI VOIMAVARAKSI

Arviointi ammatillisen
koulutuksen erityisestä tuesta

Arvioinnin tulokset

Arviointitehtävä ja tavoitteet

Arvioinnin tavoitteena on tuottaa tietoa erityisen tuen toteutumisesta ja toimivuudesta:

Aineistot ja aikataulu

Arviointitietoa hankittiin:	Ajankohta
Kyselyllä ammatillisen koulutuksen järjestäjiltä (n = 92)	tammi–helmikuu 2021
Kyselyllä opetus- ja ohjaushenkilöstöltä (n = 2 379)	tammi–helmikuu 2021
Haastatteluilla erityisen tuen opiskelijoilta (n = 50)	marraskuu 2020 – tammikuu 2021
Koski-rekisteriaineisto (n = 27 349 erityisen tuen opiskelijaa)	1.1.2018–1.2.2021 opintonsa aloittaneet opiskelijat, joille oli tehty erityisen tuen päätös.

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Kuva: Hanna Tarkiainen

Erityisen tuen tarpeiden tunnistaminen ja tuen suunnittelu

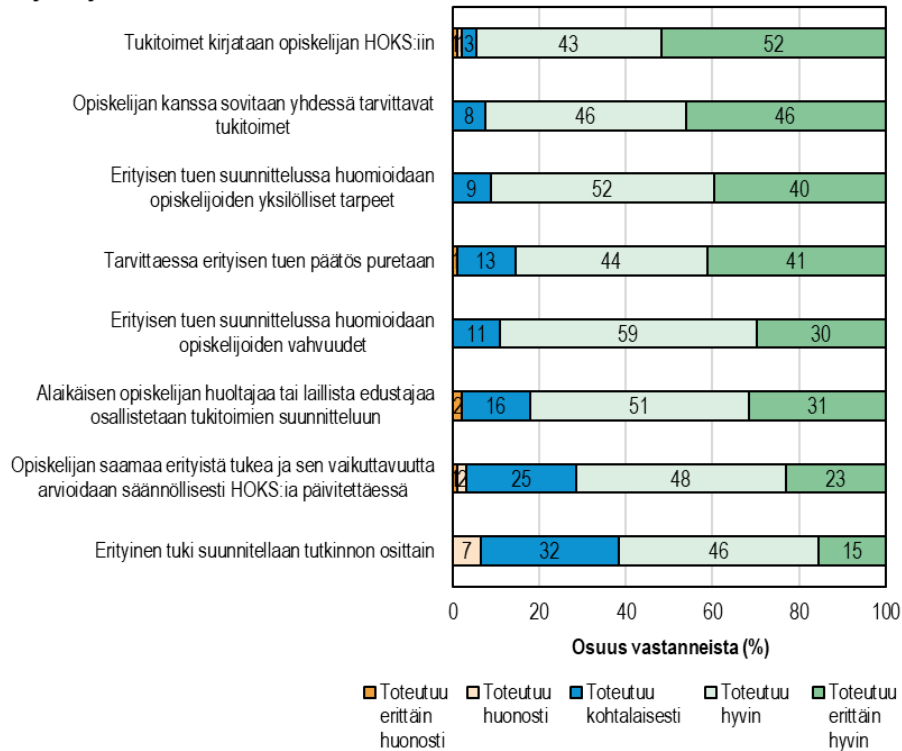
Koski-tietojen perusteella:

- 11 prosentille opiskelijoista erityisen tuen päätös oli tehty samana päivänä kuin opinto-oikeus oli alkanut
- 45 prosentille 1 pv – 2 kk sisällä opinto-oikeuden alkamisesta
- 24 prosentille 2–6 kuukauden sisällä
- noin 20 prosentille tätä myöhemmin.

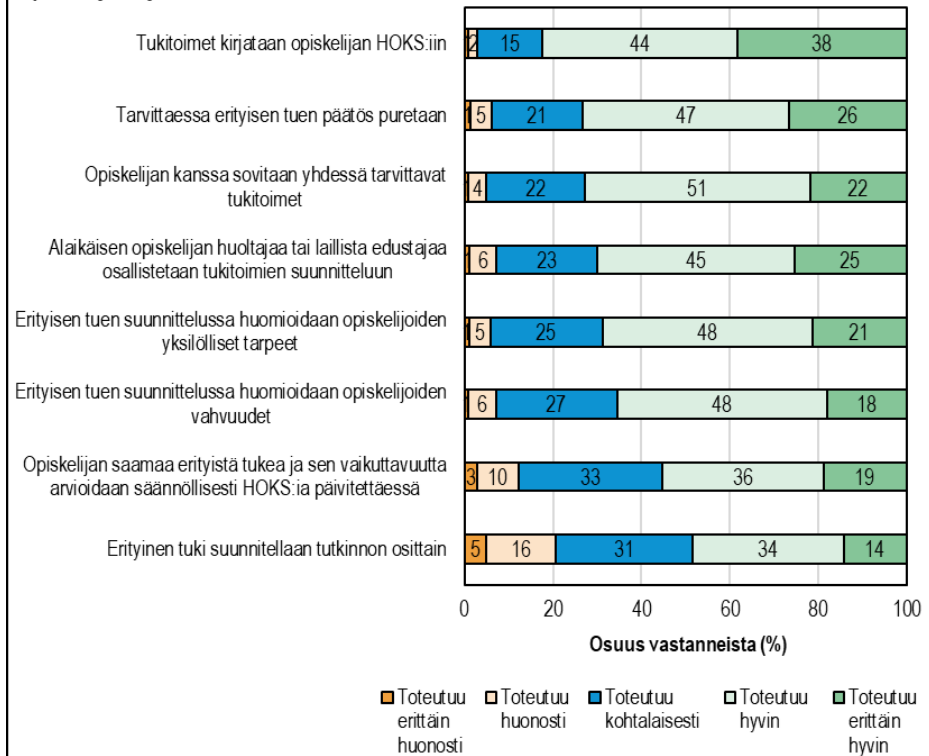
Uusien opiskelijoiden erityisen tuen tarpeiden tunnistaminen ei toteudu yhtä järjestelmällisesti jatkuvassa haussa kuin muissa hakutavoissa.

Tuen tarpeiden tunnistaminen toimii huonommin ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa kuin perustutkinnoissa.

Järjestäjät

Opetus- ja ohjaushenkilöstö

Suunniteltujen tukitoimien kirjaaminen opiskelijoiden HOKSeihin toteutuu hyvin, mutta haasteina ovat tuen suunnittelu tutkinnon osittain, toteutuneen tuen kirjaaminen, tuen vaikuttavuuden arviointi sekä riittävä tiedonkulku opetus- ja ohjaushenkilöstön kesken

”Suunnitellut tukitoimet kirjataan hoksiin, mutta annetut tukitoimet tulisi kirjata myös yhtä lailla.” (Henkilöstö)

”Erityisen tuen suunnitelmia pitäisi ehtiä aktiivisemmin päivittämään ja tukitarpeita arvioimaan opintojen aikana uudelleen.” (Järjestäjä)

Tiedonkulku ja yhteistyö henkilöstön kesken

”Kun erityisen opiskelijoita on melko paljon per ryhmä ja heillä HOJKSeja, myös opettavia opettajia on monta. Miten varmistaisi, että jokainen opettaja käy itse lukemassa jokaisen opettamansa oppilaan HOJKSit ja huomioivansa ne?” (Henkilöstö)

”Yksittäinen opettaja ei saa tietoa opiskelijan erityisen tuen tarpeesta tai päätöksistä, jos ei käy erikseen katsomassa Wilmasta, josta tieto löytyy monen monimutkaisen klikkauksen takaa. YTO-opettajalla voi olla yhdessä jaksossa satoja opiskelijoita opetettavana, joten on kohtuutonta olettaa, että opettaja käy varmuuden vuoksi läpi jokaisen yksittäisen opiskelijan taustatiedot ennen kurssin aloitusta.” (Henkilöstö)

”Tiedonkulku kaikille opettajille voisi olla parempi. Monesti on opiskelijan vastuulla, että muistaa näyttää opettajalle suunnitelma, sillä esim. yto-ope ei tiedä kenelle on tehty suunnitelma.” (Henkilöstö)

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

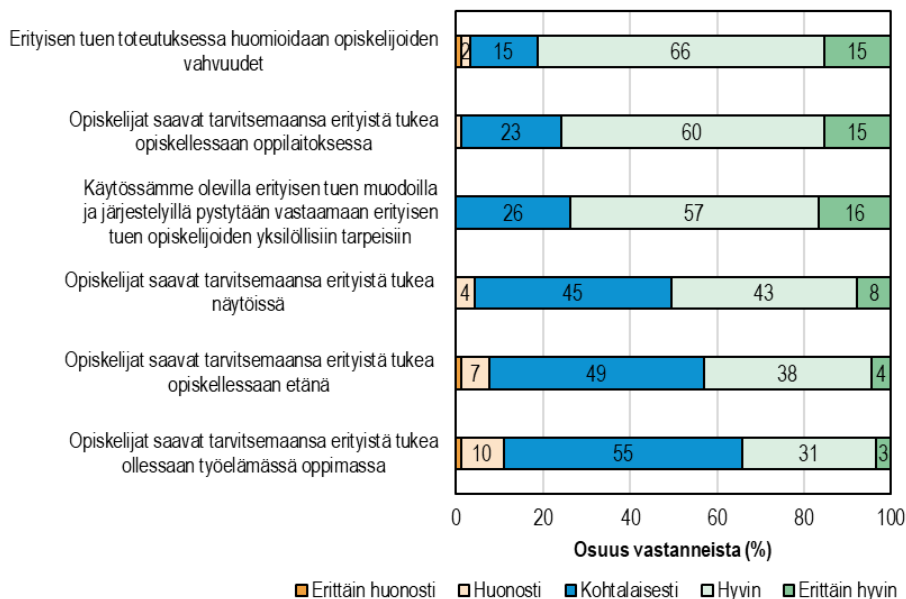
Tuen muodot ja toteutus

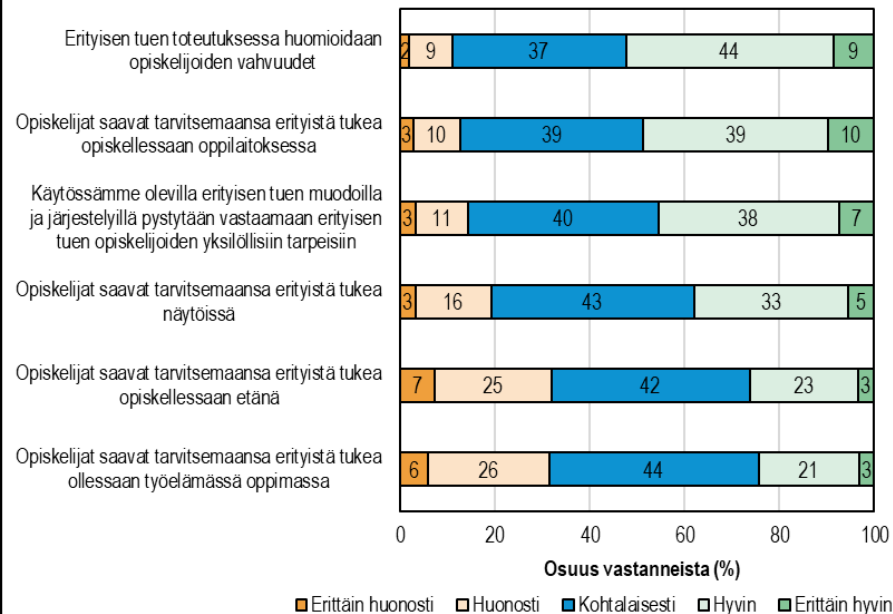
Kuva: Hanna Tarkiainen

Erityisen tuen saatavuus työelämässä oppimisen ja etäopiskelun aikana on selkeästi heikompaa kuin oppilaitoksessa opiskeltaessa

Järjestäjät

Opetus- ja ohjaushenkilöstö

Perustutkintokoulutuksessa tuki toteutuu heikommin ammatillisissa tutkinnon osissa kuin yhteisissä tutkinnon osissa, ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa huonommin kuin perustutkintokoulutuksessa

Tuen toteutukseen kaivattiin samanaikaisopettajuutta sekä oppimateriaalien ja oppimisympäristöjen kehittämistä

Osaamisen arvioinnin mukauttaminen ja ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista poikkeaminen harvinaista, käytännöt osin epäselviä

Henkilöstö kokee resurssien riittävyyden haasteeksi erityisen tuen toteutuksessa

Erityisen tuen työnjakoon ja vastuisiin kaivataan selkeyttä

Erityiseen tukeen liittyvä osaamisen kehittäminen ei ole kovin suunnitelmallista

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Kuva: Hanna Tarkiainen

Kehittämis- suositukset

1. Riittävät resurssit erityiseen tukeen tulee varmistaa ja resurssien kohdentumista selkeyttää.
2. Erityisen tuen suunnitelmallisuutta sekä henkilöstön keskinäistä työnjakoa ja yhteistyötä tulee kehittää.

3. Henkilöstön osaamista erityisessä tuessa tulee vahvistaa.
4. Tuen tarpeiden tunnistamista on kehitettävä jatkuvan haun kautta tulevien opiskelijoiden osalta ja ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa.

5. Erityisen tuen suunnittelua tutkinnon osittain tulee kehittää ja opetus- ja ohjaushenkilöstön välistä tiedonkulkua parantaa.
6. Erityisen tuen muotoja, toteutusta ja tuen vaikuttavuuden arviointia on kehitettävä.

7. Soveltuvien työpaikkojen saatavuutta, työpaikkaohjaajien perehdyttämistä ja opiskelijoiden tukea työelämässä oppimisen aikana tulee kehittää.

8. Osaamisen arvioinnin mukauttamisen ja ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista poikkeamisen käytäntöjä tulee selkeyttää.

9. Tuen tasojen ja muotojen rajapintoihin tarvitaan selkeyttä.

10. Erityiseen tukeen liittyvää nivelvaiheyhteistyötä ja moniammatillista yhteistyötä tulee kehittää

Utvecklingsrekommendationer:

1. Tillräckliga resurser för särskilt stöd bör säkerställas och allokeringen av resurser bör förtydligas.
2. Det särskilda stödet bör göras mer systematiskt, och arbetsfördelningen och samarbetet bland personalen bör utvecklas.
3. Personalens kompetens inom särskilt stöd behöver stärkas.
4. Identifieringen av stödbehov bör utvecklas för de studerande som kommer via den kontinuerliga ansökan samt inom yrkes- och specialyrkesexamina.
5. Planeringen av särskilt stöd enligt examensdel bör utvecklas, och informationsgången bland den undervisande och handledande personalen bör förbättras.
6. Formerna för särskilt stöd, förverkligandet av stödet och utvärderingen av dess effekter bör utvecklas.
7. Tillgången till lämpliga arbetsplatser, inskolningen av arbetsplatshandledare och stödet för de studerande under inläring i arbetslivet bör utvecklas.
8. Rutinerna för anpassning av bedömningen och avvikelser från kraven på yrkesskicklighet eller målen för kunnandet behöver förtydligas.
9. Det behövs tydlighet i gränssnitten mellan stödnivåer och -former.
10. Samarbetet i övergångsskeden och det mångprofessionella samarbetet kring särskilt stöd bör utvecklas.